

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknél, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISZ LAJOS.
 Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetési árak: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér.
 Többszöri közlésnél árkedvezmény.
 Hivatalos hirdetmények 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fil.

A bíróságok tehermentesítése.

Nyitra, 1911. febr. 25.

Nemcsak nálunk, hanem Európának más országaiban is a bíróságoknak és az ügyészségeknek munkával való túlterhelése olyan mérveket öltött az újabb időben, hogy már maga a közönség is sürgetni kezdi az említett igazságügyi szervezeteknek a tehermentesítését. A törvénykezés érdekei, melyek annyi ezer embernek legfontosabb életviszonyaiba nyúlnak be, a birói fórumoktól alapos és e mellett gyors munkát követelnek.

Poroszországban már a múlt század végén, 1895. körül számos, a bírót terhelő munka áthárított az úgynevezett középigazságügyi hivatalnokokra: a Gerichtsschreiberre és Sekretärre, akik közép állást foglalnak el a kezelőhivatalok és a bíróságok, illetőleg ügyészségek között.

A múlt évben a porosz igazságügy-miniszter újabb feladatok teljesítésével bizta meg az említett igazságügyi hivatalnokokat és ez által a bíróságokat még jobban mentesítette hivatásuknak a terhe alól.

Nálunk a budapesti ügyvédi kamara a *közjegyzői* hatáskörnek tágítását és az ügyvédekre való kiterjesztését véli alkal-

masnak a baj orvoslására. Ha az idősebb ügyvédek közjegyzői jogosítvánnyal ruháztatnának fel, ez által egy új ügyvédi típus keletkeznék az úgynevezett *ügyvéd-közjegyzők*, akiknek a hatáskörébe lehetne utalni a *perenkívüli* ügyeknek egy nagy részét.

A kamara választmánya egy emlékiratot szerkesztett meg, mely 10 pontban sorolja fel azokat az ügyeket, amelyek a bíróságoktól elvonhatók lennének. Így az örökösödési ügyek közül az ügyvéd-közjegyző végezné az összes ténykedéseket, melyeket ma a *hagyatéki* bíróság végez, a perre utasító végzés meghozatalának és a biztosítási intézkedések kivételével. A csőd eljárásban, a hitbizományi javak, csőd tömegek, hagyatékok leltározása körüli eljárásban, úgyszintén mindazon ténykedésekben, melyeket ma a közjegyzők a közjegyzői törvény alapján végeznek, vagy melyeket mint birói megbízottak látnak el, az ügyvéd-közjegyzőre hárulna át a munkateher.

Nem lehet vitás, hogy a budapesti ügyvédi kamara emlékirata célszerűbben oldja meg a birói tehermentesítés kérdését, mint a porosz rendszer az ő középigazságügyi hivatalnokaival.

Eltekintve attól, hogy nálunk a hivatalok szaporítása sem az ország financiai-

lis érdekeivel, sem a tisztviselői státus anyagi viszonyaival nem egyeztethető össze, az idősebb, tapasztaltabb és erkölcsi garanciákat is nyújtó ügyvédeknek közjegyzői jogosítvánnyal való felruházása, az ügyvédi karra nézve olyan nagy előny volna, amely az egész országra jótékonyan hatna ki és e mellett a kitűzött célnak, a birói tehermentesítésnek, az alsóbb fokú birói fórumoknál teljesen megfelelné.

Az ügyvédi pálya nagy bizonytalanságnak a jegyében indul meg. A kezdő ügyvéd, ha csak nincsenek jól szétágazó összeköttetései, akárhány esetben nem bírja magát keresztül küzdeni a kezdet nehézségein. Nem utolsó oka ennek az az ügyvédi konkurrencia, mely a lét súlyos harcában kiméretlenül tiporja el a vetélytársakat, de sőt a pályatársakat is. Ha megbénítjuk ennek a vetélykedésnek törtető és gázoló erejét, azzal már megkönnyítettük a kar kezdő tagjainak a boldogulását és általában tűrhetőbbé tettük a létét mindazoknak, akik a konkurrenciában is az erkölcsi mérték szempontjai szerint igazodnak.

Pedig ha a közjegyzői feljogosítás által az ügyvédi karnak egy jelentékeny számú részét tetemes jövedelemhez juttatjuk, kétségtelen, hogy a jelenlegi kon-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A bajusz.

Irta: **Csapkay Sándor.**

Futó Simon a „Bot”-ról címzett krajcáros újság szemfüles riportere fáradtan tért be a Kék Macská-ba vacsorálni. Évek óta jár már esténként a belvárosi kis korcsmába, melynek szerény lateiner emberekből kerülnek ki a törzsvendégei. Nem csoda, hogy esténként a fáradság erőt vett rajta, mert nehéz szakban dolgozott. Az ő feladata volt felfedezni és kibogozni a sok rejtett családi drámát, bankrablásokat, pofozkodásokat, vitriolmerényleteket, egyszóval a botrányok ezerféle válfajait, melyeket „szenzáció” gyűjtőnéven ismer az „irodalom”.

Elhelyezkedett az asztalnál s szemügyre vette a vendégeket. A helyiségben csupa ismerős arcot pillantott meg, csak egy férfi volt még előtte ismeretlen. Szemben az ajtónál a törzsasztalnál ült egy hatalmas, szinte atléta természetű uriember, gondosan ápolt barna hajzattal és bajusszal. Választekos, előkelő izlésű öltözete mindjárt első pillanatra a világfi benyomását keltette. Mélyreható tekintetű szeméből a ren-

dületlen nyugalom sugarai ragyogtak elő. Két karját egymásba fonva az asztalra támaszkodott, a körülötte nyüzsgő emberáradat még a szemöldökét sem rebentette meg. Futó Simon sokáig az érdekes idegenen nyugtatta szemét.

Nemsokára két jól táplált uriember lépett a szobába. Egyikük nyájasan közeledett az idegenhez, szívélyesen üdvözölte, azután társával egy másik asztalhoz ült. Emberünk lanyha készséggel viszonzta az üdvözlést s mikor az új vendég már elfordult tőle, feltűnés nélkül előhúzta kis bajuszkeféjét, ideges sietséggel megkefélte bajuszát s előreesucsorított ajkain nagy buzgósággal pödörgette férfiúi diszét. Egész testét valami sajátos idegesség villanyozta fel, melynek tünetei csak lassan multak el. Mikor vacsora végével a két úr távozott, a különös üdvözlés után megint előkerült a kefe s nyomon kísérte a pödörítés és ideges nyugtalankodás. Futó Simon látta mindezeket s természetadta kíváncsisággal figyelni kezdte az idegent. Az érdekes és szokatlan jelenség nap-nap után megismétlődött s mindig csak akkor, mikor a kövér úr köszöntött.

Simon tapasztalásból tudta, hogy az efféle tünetek azt jelentik, hogy itt nincs rendben valami, s hogy az igazi botrányok csekélyeségekből fejlődnek, mint makkból a tölgy. Azért szo-

kása volt, hogy soha semmit megfigyelés nélkül nem hagyott.

Titkos megfigyeléseinek harmadik hetében, midőn egy napon egész délelőtt barangolt a városban, délre a város tulsó részén találta magát. Felült egy villanyos kocsira, melynek elülső peronján ott találta a titokzatos idegent, aki szokott nyugalmával fürkészte az utca két oldalán járó-kelőket. A riportert beült a kocsiba s figyelt. A szoborszerű alak nyugodtan állt, jobb kezét a kocsi ajtaján nyugtatva. Egy megállónál nagy tömeg várta a kocsit, s kézzel-lábbal kapaszkodott fel. Az atléta méltóságos lassúsággal felemeli kezét s kecsesen megpödri bajuszát. E pillanatban lép be a hátsó ajtón a kövér úr, a többi pödörítések okozója. A riportert izgatottan ugrott föl helyéről, s önnönmagának megfogadta, hogy nem nyugszik, míg mindent ki nem derít.

A vendéglő előtt mindahárman leszálltak s különböző asztaloknál helyet foglaltak. A riportert úgy választotta meg helyét, hogy mindkettőt szemmel kísérhette. El volt határozva, hogy a legelső közös ismerőst fölkéri, hogy az idegennek mutassa be.

Ebédeltek. A húsnál a kövér úr átszól úti-társához. A riportert felszemeivel odatekint a megszólítottira, aki leteszi kését, villáját, s nyugodtan

kurrenciának mostohán ható erejét megfogjuk bénítani.

Hogy e mellett a tervezett reform a közönségre is igen előnyös lenne, azt egyetlen egy hivatkozással is megvilágíthatjuk. Akinek egy-egy örökösödési ügyben valaha dolga volt a bírósággal, az tapasztalhatta, hogy egész a végtelenbe nyúlik az ilyen ügyeknek az elintézése. Néha hónapok telnek el, amíg a végrendelet kihirdetetik, a hagyatéki eljárás lassúsága pedig minden türelmet kifáraszt. Pedig éppen az ilyen ügyekben szükséges a gyors elintézés, mert sokszor egész családoknak a léte függ egyes végrendeleti intézkedéseknek a végrehajtásától.

Az ügyvédi kamara egyébként hangsúlyozza, hogy nem akar sérteni szerzett jogokat. Ott, ahol királyi közjegyző van, az továbbra is gyakorolja az ő funkcióit, az állás megüresedésével azonban ezek a funkciók az ügyvéd-közjegyzőkre szállnak át.

Magyar világ a tengeren túl. A gazdag és hatalmas Amerika földjén február 7-ike óta magyar világ van. Akkor érkezett oda Magyarországnak ez idő szerint legnagyobb államférfia és szónoka gróf Apponyi Albert.

A kit itthon annyi epés gúnyral és szinte megdöbbentő frivolsággal lekicsinyelni és megőcsárolni szeretnek, a kit itt félreismernek, meggyanusítanak, a ki ellen a klerikalizmus, reakció, népgyűlölet oktan jelszavaival felizgatják a közvéleményt, azt a nagy Uniónak művelt népe tárt karokkal, fejedelmeknek kijáró fényvel és hódotlaltal fogadja.

A kongresszus felfüggeszti ülését, üdvözli a magyar vendéget s átengedi neki az elnöki széket, a szenátus testületileg fejezi ki előtte a vendéglátás meleg érzelmeit, a hivatalos körök, a tudomány, művészet és sajtó legelőkelőbb képviselői, a társadalom vezető emberei lángra gyuladt lelkesedéssel, tüntető szívességgel ünneplik a magyar államférfiút, a ki körül a nap-nap után fokozódó érdeklődés és bámulat olyan fénygyűrűt vont már eddig is, a minő csak világhírű nagy embereknek az osztályrésze lehet.

Midőn a magyar emigráció bujdosó tagjait ölelte kebelére a nagy Unió, a washingtoni

végigpödrü bajuszát. A riporter alatt égett a föld. Szeretett volna odarohanni a rejtélyes idegenhez, örömkönnyek között közölni vele megfigyelése eredményét s számonkérni az okot, de a siker érdekében türtöztette magát.

Ekkor toppant be jó barátja, Kovács János, a híres ügyvéd. A riporter vágyó szemmel nézett utána, de amaz észre sem vette, hanem egyenesen az idegen felé tartott s barátságosan üdvözölte. A riporter ösztönszerűleg utána rohant barátjának s félrehívta „egy szóra”.

— Kérlek, ha megengeded, a ti asztaltokhoz jövök. Egyedül vagyok odaát s megöl az unalom — rimánkodott a riporter.

— Kérlek — nagyon szívesen, csak tessék! — felelte készséggel az ügyvéd.

A riporter boldog ábrázattal lépett az idegen elé s megállt előtte.

— Futó Simon hírlapíró vagyok.

— Tubán Gerzely ügyvédjelölt — felelt feszes testtartással a másik.

Csakhamar élénk társalgás fejlődött ki. Az idegen eleinte ritkán mondott egy-egy közömbös megjegyzést. Zárkózott viselkedése elgondolhatóvá tette, hogy Futó Simon még jó messzire lehet a céljától. Valami perekről folyt a beszéd s a két jogász hamarosan belemelegedett a vitába.

diadalkapura arany betűkkel iratta fel ezt a büszke jelmondatot:

Ense petunt profugi sub libertate quietem.
Karddal kérnek nyugalmat a menekültek a szabadság földjén.

Ma is menekültek tapossák Amerika gazdag és szabad földjét, a kiket az élet nehéz harca űzött ki hazájokból, de ezek között nagyon sokan vannak, a kik nem hoznak dicsőséget a magyar névre. A nagy mérvű kivándorlás már magában véve is árnyat vet Magyarország közgazdasági viszonyaira.

De az a békeapostol, a ki Amerika két legtekintélyesebb társadalmi egyesületének, a Civic Forum és a New-York Peace Society-nak meghívására érkezett az Unió földjére, a dicsőségnek épp oly ragyogó fényét árasztja hazájára, mint a minőben megfürösztöttek a magyar nevet a szabadság száműzött bajnokai.

A béke a szabadság anyaméhe. A ki a világ-békén faradozik, az teszi a szabadságnak a legnagyobb szolgálatokat. Gróf Apponyi Albert Amerikában világra szóló kulturmissiót teljesít, melynek jövődől boldogságából — mert biznunk kell ennek a missiónak sikerében — hazájának is jut egy nagy rész. És akkor teljesíti a nagy államférfiút ezt a missiót, midőn itthon százmilliókat szavaznak meg csatahajókra...

Nos hát már csak azért is szükségünk van a világbéke, hogy ne kelljen keserves millióinkat csatahajókra kiadni. Amerika földjéből kell kiűznie a világbéke fájának. Ez a mi tengerentúli magyar világunknak örömteljes reménye. Hála érte gróf Apponyi Albertnek!

A fogyasztási adókezelés.

A városok anyagi hasznáról, ha fogyasztási adójukat maguk kezelik.

Irta: **Ceizmadia János.**

A Nyitramegyei Szemle mult évi évfolyamában hosszabb cikksorozat jelent meg, melyben a cikkíró kifejtette, hogy minő anyagi hasznot hajt, illetve biztosít magának minden város és község, amely a fogyasztási adókat saját hatáskörében kezeli.

Ennek a tételnek a helyességéről tegyenek biznyságot egy felvidéki város — Késmárk — egy évi fogyasztási adókezeléséről szóló alatt közölt adatok. Előre bocsátjuk, hogy megváltás fejében a város a kincstárnak a bemutatott kezelés évből 9000 koronát fizetett.

Az 1908. évben volt bevétel:

— Alas' szolgája, ajánlom magam! — kiáltotta a társaság felé egy rikácsoló hang: a kövér úr hangja. A riporter meredten, düledt szemekkel nézett Tubánra. Emezzel visszaköszöntött, aztán rövidesen folytatta a magyarázatot s a második mondatnál hatalmasat pödörített a bajuszán. A riporter közelebb húzta székét, bizalmas szeretetreméltósággal tekintett szomszédjára s élénken kivette részét a további társalgásból.

Fél óra múlva az ügyvédjelölt távozott.

— Milyen ember ez a Tubán? — kérdezte a riporter.

— Igen jóra való úriember. Ügyvédi irodákban dolgozik s igen használható munkaerő — felelte az ügyvéd.

— Kivel van jelenleg? — tudakolta Futó Simon.

— Nem tudom. Én szeretném irodám részére megnyerni. Ismered azt az alacsony, kövér urat, aki az előbb elköszöntött?

— Nem!

— Hát az az úriember Bacsó János kollégám. Nála volt Tubán ez előtt vagy két hónappal, de már nincs ott.

— Miért ment el? — tudakolta tovább Futó Simon.

I. Borból:		
Fogyasztási adóban	11443.16	
Községi pótlékban	688.79	12131.95
II. Húsból:		
Fogyasztási adóban	9891.13	
Községi pótlékban	2475.03	
Vágatási díjakban	2035.60	
Szemledíjakban	866.20	15267.96
III. Szeszből:		
Községi pótlékban		6216.62
	Összesen	33616.53
Levonva a vágatási és szemledíjakat		2901.80
Bruttó bevétel a kezelésnél		30714.73
Ehhez hozzá jön még:		
Évi részesedési átalány	1255.76	
Beszedési jutalék	500.—	
	Összes bruttó bevétel	32470.49
Ennek ellenében 1908. évben volt kiadás:		
Megváltási összeg a kincstárnak	9000.—	
Fogyasztási kezelőnek évi fizetése	1600.—	
Fogyasztási ellenőrnek (városi számvéve) közgyűlésileg biztosított 2%-a a 30714 k. 73 f.-nyi bruttó bevételnek	614.29	
A városi pénztárnok tiszteletdíja a fogyasztási adó pénzkezeléséért	300.—	
Rovatlapok lemásolásáért a vasutnak	30.—	
Nyomatványokért (lajstromok)	7.—	
A fogyasztási adókezelőnek 28000 koronán felüli bruttó bevétel után szerződésileg biztosított 10%-a tehát 2714 kor. 73 fillérnek 10%-a	271.47	
	Összes kiadás	11822.76

Bruttó bevétel volt 32470.49 kor.

Leütve a kiadás 11822.76 kor.

Nettó bevétel 20647.73 kor.

Vagyis, ha a fogyasztási adókat maga a község vagy város kezeli — jó ellenőrzés mellett — tiszta nyereségnek a kincstár megváltási összegének legalább is kétszerese remélhető.

Ezen anyagi siker úgy érhető el, ha a város ezen gazdasági ágazatban a következő eljárást tartja szem előtt.

A fogyasztási adókezelő úgy a borról valamint a húsról és a szeszből külön — könnyebb megkülönböztetésül — más-más színű bárcákkal (kimetszvényekkel) ellátott lajstromokat vezet. A fogyasztási adót fizető fel a kezelőnél a fogyasztási adó tárgyát bejelenti, aki azt a fogyasztási adó tárgyának megfelelő lajstromba bevezeti a tárgy mennyiségének bejegyzésével, valamint a befizetendő összeget is. A fizetendő összegről a félnek a kimetszvényt kiszolgáltatja. A fél a városi adópénztárnál a kimetszvény alapján befizeti

— Azt még maga a főnöke sem tudja — volt a válasz.

— Megint egy rejtélyel több — morgogta bosszúsán a riporter.

A találkozások ezentúl naponta megismétlődtek, s vele a rejtélyes bajuszcsavarás is, melynek nyitjára azonban sehogy sem tudott rájönni Futó. De a balsiker nem kedvetlenítette el. Nyugodtan várta, hogy a titokról a fátyol magától lehull.

Egy napon, mikor távol volt Tubán, imígyen szólott az ügyvéd a riporterhez:

— Te már eléggé ismered Tubánt, úgy látom, rokonszenveztek is egymással, eljöhettek egyszer hozzám. Szeretném Tubánt bemutatni a családomnak. Olyan derek ember!

A riporter készségesen vállalta a dolgot és szólott Tubánnak. Az ügyvédjelölt megkérdezte, hogy nős-e az ügyvéd, azután hogy hány gyermeke van, s végül fanyarúl adta meg a feleletet:

— Sok a dolgom. Nem tudom, mikor szánhatom rá magam.

A riporter e jelenet után majdnem egy hétig nem látta asztaltársát. Mikor megint előkerült, megismételte előtte az ügyvéd kívánságát.

— Nos hát elmegyek! — szólott Tubán, a hosszas kérések után. Megbeszéltek az időt s az

az adózott tárgy utáni összeget. Ezen összegeket a pénztárnok az erről külön vezetett fogyasztási adó pénznaplóba vezeti be s aláírásával nyugtatja az összeg átvételét.

A kezelő a lajstromon kívül napi összesítést vezet, melyet a városi számvevőnek a napi zárlatkor bemutat. Ennek alapján utóbbi összegegyeztetési a napi zárlat alkalmával a napi összesítést a pénztárnok pénznaplójának napi végösszegével. A napi összesítés havonként lezárandó s végösszegének egyeznie kell a pénztárnok fogyasztási adóról vezetett pénznapló havi zárlatával. A pénznapló havi végösszegéből levonatik a szemledij, melyet a pénznaplóban történt nyugtázás ellenében a pénztárnok utalvány bevétele nélkül kifizet a városi állatorvosnak. A megmaradó összegből ugyancsak a pénznaplóban a vágatási díj leütetik. A fogyasztási adópénznaplóból a hónap végével a városi számvevő ellenjegyzése mellett átszámoltatik külön a vágatási díj és külön a fogyasztási adóösszeg a házi pénztári naplóba. A pénznapló tételeinek könyvelése alkalmával a vágatási díjak vágóhid jövedelem, a fogyasztási adók pedig fogyasztási adók és községi pótlékok számlalapján könyvelendők el, a számvevő által a házipénztárról berendezett főkönyvben. Év végével a kezelő a havi összesítésekből főösszesítést készít, — figyelmen kívül hagyva a szemledijakat — ennek egyeznie kell úgy a pénztári napló, valamint a főkönyv két számlalapján elkönyvelt összegek évi együttes eredményével. A bevételi főösszesítésből és az évi összes kiadásokból készített kimutatások alapján mérleg készítendő, melyet a városi számvevő felülvizsgál.

Ilyen rendszer mellett a visszaélés ki van zárva. Ha a kezelőnek bizonyos bruttó jövedelem felül elérhető bevételből jutalek biztosítottak, ezáltal az illető buzgóbban teljesíti az ellenőrzés körül feladatát s nem igen marad a városban megadózatlan tárgyeset. Ily módon azután a jövedelem is évről-évre növekedik.

Ujdonságok.

Közművelődési kurzus.

Az Országos Katolikus Szövetség a X. katolikus nagygyűlés határozataiból kifolyólag 1911. március 9—30-ig hét előadási nappal közművelődési kurzust rendez. Az első előadást március hó 9-én délután 6 órakor a Középponti Katolikus Kör fehér termében tartják, hol kurzust-megnyitó beszédet mond Széchenyi Emil gróf, utána pedig Glattfelder Gyula dr. egyetemi tanár tart előadást.

Ügyvéd egy fél óra mulva értesülve volt a látogatásról.

II.

Másnap egész délelőtt folyt a nagy készülődés az ügyvéd házában. A dada tetőtől-talpig megmosta a négy gyereket s cifra fehér ruhába öltöztette. Az asszony megparancsolta a szakácsnénak, hogy minden gyümölcsöt, cukrot gondosan el kell zárni előlük, maga meg gyönyörű toalettet csinált, mely emelte természetes szépségét. A férj lelkére kötötte az asszonynak, hogy a leendő irodavezetőt tőle kitelhető nyájassággal fogadja.

Délután, a pontosan jelzett időben beállított a két vendég. A fogadás után az asszony a kapott utasítás értelmében figyelmével főleg Tubánt tűntette ki, míg férje a riporterral politizált.

— Ha megengedi Tubán úr, bemutatom az uraknak a mi kedves kis családunkat.

— Oh, kérem, nagyon szívesen vesszük! — szabadkozott a megszólított s ideges türelmetlenséggel nézte végig a riportert.

Csakhamar feltarult a szoba ajtaja s pokoli lármával rontott be a négy apró gyerek. Az asszony összecsapta két tenyerét, mire a gyerekek elcsendesedtek.

Királyi kitüntetés. A király Szecsén-szky János trencsénrakói plebános és tiszteletbeli alesperesnek sok évi szolgálata alatt társadalmi téren szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. — A kitüntetett esperes-plebános egy felszázadot töltött a lelképásztorkodás terén s néhány hónap előtt paptársainak és hiveinek lelkes és meleg érzesű ováció között ülte meg aranymiséjének ünnepét. Akkor bővebben méltattuk azokat a kiváló érdemeket, melyeket az arany misés pap odaadó buzgókodása és paptársai iránt mindenkor tanusított szeretete által szerzett. Jelen kitüntetése alkal-

Esperesi kinevezés. Id. Diera Ignác felsőszernyei plebános a poroszkai esperesi kerület rendes alesperesévé nevezetett ki. mából is őszinte örömmel üdvözljük.

Új táblabíró. A király az igazságügy-miniszter előterjesztésére dr. Pazár Zoltán nyitrai kir. törvényszéki bírót a pozsonyi kir. ítélőtáblához bírónak nevezte ki. — Az új táblabíró egyik legképzettebb és legszorgalmasabb tagja volt a nyitrai törvényszék kiváló bírói karának, melyből rövid időn belül négyen léptek fel a felsőbb bíróság körébe, Sevcik Gáspár, Horváth József, Névény Ignác és most dr. Pazár Zoltán, a ki fiatalon csinálta meg szép karrierjét, mert még alig 45 éves. Dr. Pazár, a mily komoly, kötelességtudó bíró, olyan mély érzesű ember. Kedélyének mélységét zenekedvelő hajlamának köszönheti. Kevés olyan embert ismerünk, a ki annyi előszeretettel, igazi nemes szenvedéllyel kultiválna a zenét, mint Pazár Zoltán. A nyitrai katolikus kör gyakran vette értékes hasznát Pazár Zoltán zenei tudásának és mindig készséges hajlandóságának. A mennyire örülünk előléptetésének, annyira sajnáljuk körünkbeli való távozását.

Kinevezés. Az igazságügy-miniszter Fábry István trencsénai törvényszéki telekkönyvi atalakitó díjnokot a beregszászi törvényszékhez irnokká nevezte ki.

Nyugalomba vonuló főigazgató. Pirchala Imre, a pozsonyi tankerület főigazgatója még a jelen tanév folyamán nyugalomba vonul. Az érdemes tanterületi egészségi állapota ugyanis szükségessé teszi, hogy megkímélje magát a további hivatalviselés, főképp az évvégei érettségi vizsgák fáradsáimaitól. Utódjául a pozsonyi kir. kath. főgimnázium igazgatóját Polikeitot és a pozsonyi állami főreáliskola igazgatóját Albrechtet emlegetik. Mind a két tanterületben hivatott vezetőt nyerne a tankerület.

Az új városi közgyám. Nyitra város képviselőtestülete f. hó 23-án töltötte be az üresedésben volt városi közgyámi állást. A választó közgyűlésen Turchányi Ödön alispán elnökölt, a ki megnyitván a közgyűlést bizalmi férfiakul Ku-

binyi Endre, Szurmay József, Unzeitig József és Hinfner János képviselőtestületi tagokat ajánlotta, a kiket a képviselőtestület egyhangulag megválasztott. A kijelölt választmány tagjai lettek a képviselőtestület részéről Kútvaszer István, Ádám Dezső, az alispán részéről dr. Babó Tivadar, Stefkovics Lajos.

Rövid tanácskozás után az alispán kihirdette a kandidáló bizottság megállapodását, mely szerint az egyedüli pályázó Vass Károly ügyvédi irodavezető kandidáltatott az állásra. A közgyűlés ennek alapján Vass Károlyt egyhangulag városi közgyámnak megválasztotta, a ki nyomban letette a hivatali esküt, mely után az alispán a közgyűlést berekesztette. Az új közgyámat, a ki egyúttal az árvaszéki ülnöki teendőket is el fogja látni, a képviselőtestület tagjai a közgyűlés után tömegesen üdvözölték.

Eljegyzés. Dr. Gyurmán Dezső volt honvédhuzár főorvos jegyet váltott Bába Rózsikával Érsekujvárott.

Hymen. Országgh József budapesti tanár oltárhoz vezette az érsekujvári plebánia templomban Hirschmann Antónia úrhölgyet, Hirschmann Nándor vasuti főmérnök leányát.

Jancsek Géza körjegyző f. hó 25-én örök hűséget esküdött Mestyánek Ilona okl. tanítónéknak Trencsénben.

A főgimnázium ügye. A nyitrai főgimnázium ügyének rendezésére névze az iskolafentartók és a vallás- és közoktatásügyi miniszter között folytatott tárgyalások véget értek. A megállapodás szerint a város kilép az iskolafentartók közül s a város által eddig fizetett két tanárt (ez időszerint dr. Kopp Tibor és Kocsis József) a püspök veszi át, aki ilyenformán 7 tanárt fog a főgimnáziumnál alkalmazni, míg a piarista-rend 8-at. A torna- és a rajztanárt az állam fogja fizetni és az is nevezi ki. A jogviszonynak ezen rendezésével kapcsolatosan a tanárok nyugdíjügye is a törvénynek megfelelően megoldást nyert.

Farsang. A nyitrai róm. kath. felsőbb leányiskola tanulmányjáról az intézeti segélyző-alap javára 1911. évi február hó 26-án (vasárnap) és 27-én (hétfőn) farsangi szinelődadást rendez. Kezdeté d. u. 5 órakor. Műsor: 1. *Noe galambjai.* Allegorikus játék. Irta Tordai Grail Erzsébet. 2. *A zeneköltő.* Tréfás dalmű. 3. *Villásvény villájában.* Bohózat egy felvonásban. Irta Tordai Grail Erzsébet.

A nyitrai ker. szociális egyesület 1911. évi február hó 26-án, házalapja javára szinelődadással egybekötött táncmulatságot rendez. Előadja a „Tót leány” című népsziművet. Az előadás után tánc. Éjfélkor nagyszabású jelmez felvonulás. Belépődíj személyenként 1 kor., rendes tagoknak 50 fill. Kezdeté este fél 8 órakor. Felülizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség.

A nyitrai katolikus legényegyletnek f. hó 19-én rendezett farsangi táncmulatsága kitünően sikerült. Az egyesület tagjai ez alkalommal műkedvelő hölgyek közreműködésével a „Cigány” című népsziművet adták elő bravúros alakítással. A

— Szépen köszönteni a bácsikat! — hangzott a parancs.

A gyerekek pajkos fejbiccentéssel üdvözölték a két vendéget.

— Milyen helyes kis teremtesek! Oh mily nagy a házaset boldogsága! — mondotta kipi-rult arccal Tubán.

— Szereti ön a gyermekeket? — kérde főrkésző arccal az asszony.

— Oh — igen! — hangzott az elnyújtott felelet.

— Az nagyon szép! Nem is lehet nemesebb sajtásága az erős férfinak, mint szeretni a kis gyermekeket, a gyengét, a tehetetlent. Mi is nagyon szeretjük őket. A mi gyermekeink állandóan a felnőttek társaságában vannak.

— Gyerekek mulattassátok a bácsikat!

A négy gyerek nyomban munkába vette a kényes gavallért. Ellenállhatatlan szeretetreméltósággal fogták körül s mindenekelőtt a legszembe-ötlőbbet, az aranyos óraláncot tűntették ki figyelmükkel. Panni, a legidősebb figyelmesen nézte a joujout, mely iránt azonban Jóska is érdeklődött.

A dologból nézeteltérés fejlődött, melyet olyképp intéztek el, hogy Panni a bácsi bal térdén foglalt helyet, Józsi meg a jobbikon, szemben testvérkéjével s megkezdődött a joujou irányában

mindkét részről a legönzőbb korteskedés. Ugyanekkor a két ifjabbik, Jenőke és Jancsi énekelni kezdtek. Ki-ki a saját melódiaját zengette, az egyik a bal, a másik a jobb fülénél.

A mama nem akarta zavarni az összhangot s a másik társasághoz csatlakozott, mely meghatottan nézte az idilli képet s egybehangzóan kijelentette, hogy Tubán Gergelyből kitünő családapa lenne. A riportert közölte az ötletet Tubánnal, aki udvarias, de erőltetett mosolylyal köszönte meg a pajzánkodást. A mosoly jelentőségét nyilván félreértette Jenőke, mert játszi mozdulattal a szorongatott férfiú háta mögé került, két kezével körülölelte izmos nyakát s egy hatalmasat cuppantott pirosuló jobbik fülére. Tubán homlokán ekkor jelentek meg az izzadság első cseppjei. Épen zsebkendőjét akarta előhúzni, mikor Panni és Józsi egyértelmű akarattal elhatározták, hogy a bácsi bajuszát, mely oly sötéten intett feléjük a magasból, közelebből megtekintik.

Nem telt bele egy perc s a vendég terdein álló két gyermek neki esett a bajusznak és azt alaposan megrancigálta. A mulatság a másik két gyermeknek is tetszett, a kik felkapaszkodva a szék karjaira, oldalról nyújtogatták kacsóikat a kacskaringós bajusz után és megrantottak, ahol érték . . .

cimszerepben *Simek* Antal az életvalóságba beillesztett játékaival zajos tapsokat aratott. Rózsit a cigány leányát *Valasek* Böske kreálta, a ki mint mindig úgy most is sok érzéssel játszotta szerepét s a lelki elborulás nehéz jelenetében igazán kitűnőt alkotott. Takaros paraszt asszonyok, menyecskék és lányok voltak *Suchala* Paula, *Blahut* Irma, *Suchala* Mariska, *Zsompach* Irma, *Szöke* Mariska. *Vasák* Győző, *Kvapil* Rezső, *Kozák* István kiváló gyakorlottságról tettek bizonyosságot. A színelőadást tanulmány követte, melyen mindenki meghódolt az uralkodó jókedvnek.

A nyitrai *isz. nőegylet és leányegylet* pénztára javára f. é. máj. 4-én a Szarvas-Szálló nagytermében álarcos jelmez-estélyt rendez. Kezdeté este 9 órakor. Személyjegy 4 kor., családjegy 10 kor. Nyitran. 1911. február 15. Álarcosok csakis a meghívók felmutatása mellett jelenhetnek meg. A jelmezben megjelenés nem kötelező. Kölcson-jelmezek nagy választékban rendelkezésre állanak. Erre nézve dr. Strasser Mózes, vagy Fischhof Gyula szolgálnak felvilágosítással. Jegyek előre válthatók Felsner Jónás és Pollák Mór üzletében.

Narancsics Júlia úrhölgy iskolájának ifjúsága, a társaság több fiatal hölgytagjának és *Harmat* Arthur nyitrai főgimnáziumi enektanár szíves közreműködése mellett, a FMKE. tanítói jutalomalapja javára 1911. február 27-én (hétfőn) este 6 órakor a kath. főgimnázium tornacsarnokában társasvacsorával egybekötött hangversenyt rendez. Belépő jegy ára 1 korona. Felülízetéseket a FMKE. tanítói jutalom-alapja céljaira köszönettel fogad és nyilvánosan nyugtázza a rendezőség.

A *szakolcai kir. kath. főgimnázium* a városi vendégfogadó nagytermében 1911. évi február hó 25-én este 7 és fél órakor műkedvelői előadással egybekötött táncvigalmat rendezett a következő műsorral: 1. Nihilisták. Bohózat 3 felvonásban. Irta: Hoffmann-Schamburg György. 2. Nyárfás úr villája. Bohózat 1 felvonásban. Irta Ney K. Felvonás közben az ifjúság zenekara szórakoztatta a közönséget.

Beharangozás a póstyéni Rákóczi asztaltársaság 1911. évi február hó 27-én (hétfőn), farsang utolsó előtti napján, Pöstyénben, a Strasser-kávéház összes termeiben, szegény- és árvagyermek felruházására rendezendő jelmez- és álarcos estélyre. Kezdeté este pontban 8 órakor, de aki később jön, azt is szívesen látják. — Mindenki jó kedvét batyuban hozza magával, s aki azt otthon találja felejtani, azt majd ellátják batyval. Belépti díj: személyjegy 2 korona, családjegy (3 személy) 5 korona ennél többet is elfogadnak és a hírlapokban kibolbatják.

De ez már több volt, mint a mennyit Tubán Gergely, saját bajuszának a bálványozója elviselhetett volna. Ingerülten rázta le magáról a pajkos porontyokat s ecetsavanyú arccal bámult maga elé.

A házigazda észrevéve az ügyvédjelölt nagy elkedvetlenedését, tréfás ötletekkel igyekezett enyhíteni a helyzet ridegségét, a háziasszony pedig piruló arccal tuszkolta ki a gyerekeket a szobából.

A társaság kedélyességét azonban, már nem lehetett felélnékníteni, a vendégek rövidesen távoztak.

Tubán Gergelynek az egész úton a szavát sem lehetett venni. Hiába faggatta őt a riporter, Tubán csak ment, ment folyton, mintha soha sem akarna megállani.

A Kék Macskánál elváltak. A riporter bért a korszamba és megvacsorált, azután hazament. Otthon levelet talált az íróasztalán. Sietve bontotta fel s a lámpa felé hajolva olvasta:

"Tisztelt Uram! Remellem, többé nem fogja tölem kívánni, hogy gyermekes családoknál tisztelegjek. Ez már a második eset, hogy rakoncátlan kölykök a bajuszomat bántották. A Bacsók gyerekei is ugyanezt tettek nekem. Azóta mindig ez jut az eszembe, ha Bacsó urat látom. Még egy ilyen vizit és én a Lipótmezőre kerülök. Családos emberhez többé vizitálni nem megyek.

Hive: Tubán Gergely."

A riporter megokosodva tette le az írást. Bepillantást nyert az élet egyik problémájába.

— A férfi sorsa az asszony? — mormogta magában.

— Ejh, nem igaz. Olykor elég ahhoz egy peckesen kipedert bajusz.

A *ker. iskolatársulások nyitraibajnai* intézetének növendékei Nyitraibajnában, 1911. évi február hó 26., 27. és 28-án farsangi színelőadást rendeznek. — Kezdeté délután 3 órakor. — Műsor: 1. Donauwacht. Előadja az intézet zenekara. 2. Nyomdahiba. Bohózat 1 felvonásban. 3. Nyitraibajnai polg. polka. Előadja az intézet zenekara. 4. Az új Heródes. Bohózat 2 felvonásban. Első felvonás. 5. Die Schmiede im Walde. Előadja az intézet zenekara. 6. Az új Heródes. Második felvonás. 7. Hóvirág keringő. Előadja az intézet zenekara. 8. Az ebéd. Bohózat 1 felvonásban. 9. Vadvirág couple. Előadja az int. zenekara.

A *tardoskeddi uri kaszinó* fényesen sikerült farsangi táncmulatságot rendezett. A tágas kath. kör terméi színtől teltek meg helybeli és vidéki vendégekkel, akik kitűnően mulattak és nem győztek eléggé dicsérni az ügyes és figyelmes rendezést, mely körül *Machovich* Gyula pápai kamarás, *tardoskeddi* plebános, *Löwenstein* Antal jegyző és *Csepreghy* Károly főtanító nagy odaadással fáradoztak.

A *tótmegyeri kaszinó* kabarettel összekötött táncmulatságot rendezett, melyen a helybeli és vidéki intelligencia nagy számban vett részt. A gondosan megválogatott műsor egyes számait Kund Árpád, Jakács Ilonka, Fodor Gyuláné, Groffits Margitka, Perger Olga, Erdélyi László és Telek István adták elő mindenkit elragadó ügyességgel és otthonossággal.

A magyar szent korona országai vöröskereszt egyesületének *galgóczi* fiókja f. hó 28-án az Arany-szarvas szálló termeiben jótékony célú ibolya tánc-estélyt rendez. Belépti díj: személyjegy 3 kor., családjegy (3 személynek) 7 kor. Kezdeté este 9 órakor. — Jegyek előre válthatók Lázár József gyógyszerárban, ahova a felülízetések is küldhetők.

Névünnepély. Az érsekújvári Flenger-féle polgári iskola növendékei f. hó 24-én igazgatójuk *Erhardt* Viktor esp. plebános névnapja alkalmából ünnepélyt rendeztek. A gazdag műsor, melynek előadásában a szereplők derekasan tettek ki magukért, alkalmi felköszöntőkből, énekek és színművekből állott.

Az ifjúság színelőadása. A nyitrai kath. főgimnázium „Dugonics” önképzőkörre f. hó 18-án pazar színpompájú és fényesen sikerült színelőadást rendezett.

A főgimnázium új színpadán a nyitavármegyei nemzeti színház díszleteivel színre került Ney K.-nak Verne után szabadon átdolgozott bohózata „Utazás a föld körül nyolcvan nap alatt”.

A darab meséje nagyon egyszerű alaptémán épül fel, de a kifejlés csomópontjai érdekesítő helyzetek elé állítják a szereplőket. Fogg Filees, gazdag angol fogad a barátaival, hogy 80 nap alatt körülutazza a világot. A fogadást hihetetlen kalandok után megnyeri. E kalandok képekben vonulnak el a nézőközönség szeme előtt s a képeken egy színes világ mozog körülöttünk, az egzotikus és bizarr alakok és életviszonyok ezernyi különfeleléssel.

A főszereplők *Sáffár* Kornél, *Várkonyi* Ödön, *Árpássy* Tibor, *Ungár* Ferenc öntudatos játék és ügyesen elemez beszéd által tűntek ki, de a többiek is élénk közvetlenséggel alakították szerepeiket s gondos, egybevágó összjátékot hoztak létre.

A főgimnázium zenekara az egyes képek között válogatott zenedarabokat adott elő. A derek orchester előadását meglepő fegyelmességgel, alapos készütség és szemmel látható játékos kedv tette élvezetessé.

A színelőadás e zenei betétekkel közel 3 óráig tartott. A 6. kép után a főgimnázium tornatermet színtől megtöltött közönség lelkes ünnepelésben részesítette *Frank* István főgimnáziumi igazgatót és *Jankovics* Ferenc tanárt, az önképzőkör vezetőjét, akik fáradságot nem ismerő odaadással buzgították az ifjúság ezen, sokat ígérő fellépésének sikere körül.

Targyorsjáték. A nyitrai irgalmas nővérek templomának javára rendezett sorsjáték nyereménytárgyai ujabban a következő ajándékokkal gyarapodtak: *Jeszenszky* Alajos prelátus adott 2 drb értékes dísztárgyat, *Mihálik* József apatkaonok 10 drb csinos dísztárgyat, *Sáray* Béla kosárfőnök 4 drb. csinos kosarat, *Hrabetz* k. a. 1 drb dísztárgyat, 1 drb díszk. könyvet, *Cseffalvay* Aladár 3 drb kézimunkát, *Freissberger* Viktorné 1 drb lombfűrés munkát, *Druga* Mihályné 2 drb lombfűrés munkát, N. N. 2 drb értékes virágzat, *Trukker* Kovácsmester 2 drb máktöröt.

Halálozás. *Skarnizel* Gyula okl. mérnök a galgóczi hitelintézet elnöke f. hó 19-én hosszas szenvedés után 73 éves korában Galgócson elhalálozott.

Szádecsei Szádeczky Boldizsárné szül. felsőlieszkői *Lieszkovszky* Irma f. hó 17-én Wienben rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek áhitatos felvétele után fiatal életének 24. évében csendesen elhunyt. Földi maradványait f. hó 24-én délután helyezték nyugalomra a trencsényi városi köztemetőben.

Özv. dr. *Horváth* Józsefné szül. *Iby* Alojzia életének 68-ik évében súlyos betegség és a haldoklók szentségeinek felvétele után f. hó 21-én Érsekújvárott az Urban elhunyt. A halottat gyászolja anyja özv. *Iby* Ferencné szül. *Süttő* Júlia, fivére *Iby* László, sógornője *Iby* Lászlóné szül. *Vaszary* Terézia. Tetemét f. hó 23-án helyezték örök nyugalomra a Tóth József-utcai családi sírboltban.

Nyugodjanak békében!

Birtokvétel. *Mérey* Lajos a képviselőház volt alelnöke, *Szentiványi* Gábor és *Eitner* Zsigmond orsz. képviselőkkel együtt a *Magyar Közvetítő Bank* r. t. közvetítésével megvették báró *Rauch* Gézának a Zágráb melletti Kupcsina-kupineczi 1600 kat. kold tölgyerdő birtokát 850.000 korona vételáron. A bank a fa kitermelése után a sík fekvésű talajt parcellázni fogja a sűrű lakosságú vidék kigazdái között.

Családi egyezség. Három év előtt az összes fővárosi lapokban megjelent az a feltűnést keltő hír, hogy *Pongrácz* Henriette grófnő egy falujabeli legényhez *Ondrassik* Jánoshoz ment férjhez. A grófnő atyja *Pongrácz* Ede gróf haragjában minden örökségéből kitagadta leányát, egy hónappal később pedig ingatlanait fiára gróf *Pongrácz* Jánosra íratta át ajándékozási szerződéssel. Nemsokára ezután a gróf meghalt, *Pongrácz* Henriette grófnő pedig pörrel támada meg édes atyja ajándékozási szerződését. A pör most barátságos egyezség útján véget ért. *Pongrácz* János gróf ugyanis, a vágbesztercei kerület orsz. képviselője, a nővérét megillető egész apai örökségét kiadta a grófnőnek.

Helyreigazítás. Lapunk mult számának „Városi képviselőtestületi ülés Szakolczán” című közleményében a következő kitétel: „A vezető urak, főleg a varmegyei főjegyző ünnepélyesen fogadkoztak stb. helyett városi főjegyzőnek kellett volna állnia. A hibát ezennel helyreigazítjuk.

A primási birtokok parcellázása. Dr. *Giesswein* Sándor orsz. képviselő a mult napokban a keresztény socialisták egy küldöttségét vezette *Vaszary* Kolos hercegprimás elé, arra kérve az egyházfejedelmet, hogy a primási birtokok közül azokat, a melyeket kis terjedelműk miatt házilag kezelni bajos, adja oda bérbe keresztény socialista földműveseknek. *Udvardon* és *Perbetén* már vannak ilyen földbérli szövetezettek, melyek már eddig is kiváló tanujelét adták életvalóságuknak. A küldöttség biztató ígéretet kapott dr. *Kohl* Medárd püspöktől, mint a primási uradalom kormányzóságának főfelügyelőjétől, hogy kérése illetékes helyen teljes méltánylással fog részesülni.

Elhalasztott felavatás. A nyitrai ref. hitközség templomának felavatását *Tisza* István gróf akadályoztatása folytán február hó 26-ról március 12-ére halasztották el.

Négyven éves jubileum. Poroszkáról írják lapunknak: Folyó hó 20-án ünnepelte a poroszkai Isteni Szeretetről nevezett nővérek főnököje *Mártony* M. Erzsébet beöltöztetésének 40 éves évfordulóját.

Ez alkalomból a nővérek szépen sikerült s igen látogatott ünnepélyi leplek meg a jóságos szívű s munkában fáradhatatlan főnöknőt. Az ünnepély febr. 19-én vette kezdetét a vezetésük alatt lévő óvodában. Köszöntők, örömdalok s egy igen szépen sikerült vígjáték voltak sorrendben, melyeknek súlypontja a friss erőben lévő jubilausra esett. Különösen az üdvözlők alatt örömkönyvek hullottak nemcsak az ünnepelt, de a jelenlévő uri közönség szeméből. A csöppnyi óvodások meghatóan kedves előadása csalta ki a könnyeket.

Másnap azaz magán az évforduló napon ünnepélyes háladáó istentisztelet volt a helybeli plebánia templomban, melyen *Hartmann* kétszólamu latin miséje és *Mozart*: Ave verum-a került előadásra. A szép ének- és orgonakiséret szabatos előadásban lélekemelőleg hatott. Ez volt az ünnepély méltó befejezése.

Az ünnepelt 1870 dec. 1-én lépett be a rendbe. 1871 február 20-án ünnepélyesen beöltöz-

tetett. Működését Budapesten kezdte meg, hol az ugyanazon évben létesült árvák intézetében, mely cselédotthonnal is volt összekötve, hervadhatatlan érdemeket szerzett. Különös előszeretettel foglalkozott a családi hajlek oltalma alól kikerült cselédányokkal, nemkülönben a szülőktől megfosztott árvákkal.

Évek mulva az ausztriai Breitenfurtba került, hol a rend a lábadozó betegek számára sanatoriumot tart fenn. Nemes szívét itt is föltárta, mikor a szegény betegeket önfeláldozóan ápolt a vigasztalás.

Időközben több helyen főnökösködött, mig-nem Poroszkára került, hol mint főnök 14-ik éve áldásosan működik a többi nővér buzgó közreműködésével.

A rend fontos, korszerű socialis munkásságot fejt ki. A további áldásos működéshez Isten bő malasztját kívánva, szívből éltetjük a jubilánst és tetteket gazdag rendjét!

Egy jelen volt.

Nem szerzetes, hanem színész. A Kath. Tud. jelenti: Egy kőszá hir járta be a közelmúltban a vidéki lapokat, melyben arról volt szó, hogy Turányi Lajos, a budapesti karmelita-rendház noviciusa beült a gyóntatószékbe és, bár nem volt felszentelve, meghallgatta az emberek gyónását. Bár a pápa megbocsátotta az önmagáról megfedekezett szerzetes e kihágását, a novicius mégis kilépett a rendházból és színész lett. — Illetékes helyen megkérdeztük, mi igaz ebből az esetből és azt a választ kaptuk, hogy Turányi Lajos nevű novicius sohasem volt a budapesti karmelita rendházban, s így ez az eset meg sem történhetett. A szenzációvá felfújt hir tehát vagy egy színész önréklámja, vagy egy vidéki újságíró fantáziájának születte. (OPEVI)

Váltóhamisító hirlapügynök. Ordódi Antal 67 éves chinoráni születésű hirlapügynök 1000 koronára váltót hamisított Csáky Kálmán gróf huszárszázados nevére és azt Somogyi Margit birtokosnőnél értékesítette. Lejáratkor kintunt, hogy a kapitány nevét, ki kibocsátóként szerepelt a váltón Ordódi írta rá az úrlapra. Somogyi Margit feljelentéssel élt Ordódi ellen a hatóságnál. A budapesti kir. törvényszék magánokirathamisítás miatt emelt vádat az ügynök ellen. Ordódi azonban az eljárás során megszökött. A bíróság most elrendelte köröztesét illetve letartóztatását. Ordódi minden valószínűség szerint Amerikába szökött.

Köszönetnyilvánítás. A nyitravárosi r. kath. elemi fiúiskolát remek kivitelű díszes harmóniummal ajándékozta meg 300 korona értékben egy magát megnevezni nem akaró mecénás. A jó szív nemes tettét a fiúiskola növendékei imájukkal és énekükkel fogják meghálálni, kérvén a Mindenható, hogy jószágos adományáért a melegeen érző gyermekbarátot gazdagon jutalmazza égi áldásával.

Béke a szakolcai Gvadányi-Körben. A szakolcai Gvadányi-Kör f. hó 20 án rendkívüli közgyűlést tartott, melynek két pontja volt:

1. Választmányi javaslat a Nyitramegyei Szemlének 6-ik számában „Választás a szakolcai Gvadányi-Körben” c. alatt megjelent cikke ügyében.

2. A tisztikar lemondása s új tisztújító gyűlés napjának kitűzése.

A gyűlést megelőző napon a választmány tartotta ülését s előkészítette a közgyűlés elé terjesztendő javaslatát. Ezt az ülést Kropácsy István áll. el. isk. igazgató vezette s ugyanő elnökölt a közgyűlésen is. A választmány kimondta, hogy a kérdéses cikkel a Gvadányi-Kör meg van sértve s a közgyűlésen Prikaszký Ede felolvasta a választmány javaslatát, mely szerint a kör minden tagja egy nyilatkozatot írjon alá, melynel fogva becsületszóra kijelenti, hogy a cikket nem írta s annak közléséhez adatokat nem szolgáltatott. Ez a javaslat, melyet többek között Mitták Artúr, Hamar Gyula és mások is magukéva tettek, s melynek segítségével ki lehetett volna tudni, hogy ki a cikk szerzője, határozott és megingathatatlan ellenállásra talált a másik párton, mely még a gyűlés előtt kijelentette, hogy a cikk szerzőjét ellenségei bosszújának semmi esetre sem szolgáltatja ki, a becsületszóra vonatkozó nyilatkozatot alá nem írja s ha a választmány javaslatát keresztülforszíroznák, ők kilépnek a körből. Ebbeli eljárásuknak annál inkább volna alapja, mert a cikkíró a kör választás menetének leírásánál — mint azt több tag a meghatározottabban kijelentette — teljesen pártatlanul járt el, s amit a cikkben erre vonatkozólag írt, az mind igaz.

A közgyűlésen Hamar Gyula, Uzonyi Kál-

mán és Kropácsy István szóáltak fel amellel, hogy a közgyűlés vegyen magának elégtételt a cikkel szemben. Rozim József tanár, Lévai Dezső máv. főmérnök és még mások is — hivatkozással a sajtó- és véleményszabadságra — azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy az egész cikkben semmi sincs, ami a körre nézve sértő lehetne. Uzonyi dr. kijelentette ott a közgyűlés színe előtt, hogy ő sértve nem érzi magát e közlemény által. A hosszadalmas közgyűlés, melyen különféle indítványok merültek fel, 4 órától 3/6-ig tartott. Ekkor felszólt Varannai István főgym. tanár s pártja nevében azt indítványozta, hogy — a béke kedvéért — szavazzon a közgyűlés bizalmat a tisztikarnak. Ehez a bizalmi szavazáshoz pártja is hozzájárul. (Voltak ugyanis a tisztújító közgyűlésen a két pártnak közös jelöltjei is.) A koncilians szellemű indítványt az elnök Kropácsy István köszönetének kifejezése mellett azonnal meg is szövegezte s azt a két párt egyhangulag megzavarta. Ezzel az ügyet közmegelegedésre elintézték s a 2. pont nem is tárgyalattott.

Büntetés elől a halálba. Lapunk egyik mult számában megemlékeztünk róla, hogy a nyitrai honvédsapatház kellemetlen vendégét, Mikus József állás nélküli tejeskocsist gyilkosság büntette miatt a csendőrség letartóztatta és a nyitrai kir. ügyészség fogházába kísérte. Mikus a fogságban búskomorság fogta el és bizonyára a lelkiismeretfurdalás következtében öngyilkos lett. Törülközőből hurkot készített és a ruhafogásra felkötötte magát. Mire a börtönőr észrevette végtelen tettet, a gyilkos már halott volt. Hulláját a temető halottas kamrájába vitték.

Sikkasztás a nyitrai vasuti állomáson. A mult napokban a nyitrai vasuti állomáson nagyobb mérvű sikkasztásnak jöttek a nyomára. A személypénztáruál alkalmazott Becsicska altiszt kisebb-nagyobb összegekben közel 700 koronát sikkasztott. Pénteken ejtették meg a pénztár rovincsolását és a Becsicska ellen időközben felmerülő panasz tényleg beigazolást nyert. Az állomás tisztviselői tekintettel a magáról megfedekezett ember családjára, megakarták menteni, de kísérletük meghiúsult, mert nem gondolták, hogy oly nagyra rúgjon az elsikkadt összeg. Az államvasutak igazgatósága megindította Becsicska ellen az eljárást.

A lejtő útján. Még élénk emlékezetében van a nyitrai közönségnek Czája József birkozó, ki évekkkel ezelőtt egy jőnevű cirkuszban napokon át produkálta magát zsufolásig telt házak előtt. Czája időközben ivásnak adta magát és csaknem teljesen elzúllott. A hatóságnak is számtalanszor dolga akadt vele és a jeles birkozó több havi börtönbüntetést viselt el. A mult napokban Czája Zsolnára vetődött. Napokig állás nélkül kóborolt a városban. Minthogy a birkozó osztrák honos, a határrendőrség kitiltotta őt az országból.

Döntés Bars vármegye székhelye ügyében. Bars vármegye törvényhatósági bizottsága 1907. decemberben tartott közgyűlésében 25 szótöbbséggel elhatározta, hogy a vármegye székhelyét Aranyosmaróthól Lévára helyezze át. A helygymiszter a törvényhatóságnak ezt a határozatát f. évi január 16 án kelt leiratában megsemmisítette, mert — mint a miniszter mondja — a törvényhatóságok rendezésére vonatkozó minden fontosabb szervezeti kérdés, aminő a törvényhatósági székhelyek megállapítása is, a törvényhozás hatáskörébe tartozik. Bars vármegye székhelye tehát továbbra is Aranyosmaróthon marad.

A halál és az ördög — elcsúsz. Nagybicscsén a mult napokban egy parasztszszonyhoz pontban éjfélkor beállított a halál és az ördög és — pénzt kértek. A megrémült asszony a mai materiális világban természetesnek találta, hogy az efféle szellemek is pénz után sóvároganak. Pénze azonban nem volt az asszonynak, mert bar az előző napon nagyobb pénzküldemény érkezett is címére Amerikából, azt azonban a posta bizonyos alaki hiányok miatt nem akarta kifizetni s így a pénzküldemény felvétele a következő napra maradt. A szellemek ezt tudomásul vevén, eltávoztak, de megfenyegették az asszonyt, hogy meghal, ha másnap éjjel nem szolgáltatja ki a pénzt. A bejelentett vizitet az asszony tudomásul vette és készült is rá, annak módja és rendje szerint. Jelentést tett az esetről a csendőrségnek, mire két fegyveres csendőrségi asszony lakásán elrejtőzött s várta a két felelmetes szellemet. Pontban éjfélkor a halál és az ördög újra megjelentek és követelték a pénzt. Az asszony kiszámlálta nekik a summát az utolsó fillérig. Megelégedetten akartak távozni, a mikor a ket-

csendőrségi előjött rejtekhelyéről és lefűlelte a pénzvágó szellemeket — egy nagybicscseni házaspár képében. Nyomban, úgy a hogy voltak, a halál és ördög maszkjában, atkisérték őket a nagybicscseni járásbírósi fogházba. A falu lakossága másnap kitűnően mulatott az eseten. Sokan pedig megjegyezték: Milyen jó lenne ha az igazi halált és ördögöt is így el lehetne csípni!

Maró Gergely sajtópere. A darabont kormány idején Surányi Károly egykor nyitrai, abban az időben kaposvári főgym. tanár „Maró Gergely” álnév alatt naptárt szerkesztett, melynek minden sorában a koalíciót ócsárolta. Mikor aztán Surányi hosszas hanyattatás után Besztercebányára került dr. Petrogally Oszkár volt képviselő az általa szerkesztett Figyelőben erős támadást intézett Surányi ellen, a ki a Figyelő cikke miatt rágalmozási pert indított Petrogally ellen. A budapesti büntetőtörvényszék minap tárgyalta a pert és az esküdtek igazmondása alapján Petrogallyt 300 kor. pénzbüntetésre ítélte. — A paragrafusok szerint természetesen így kellett itélni, de ez az ítélet a hazafias társadalom szemében nem rehabilitálja a Maró Gergely szerzőjét.

A Katholikus Népszövetség februári füzete is a nép érdekének kiváló szemmel tartásával lett szerkesztve. A vezető cikk az örökösödési illeték felemelését célzó törvényjavaslatot ismerteti, rámutatván arra, hogy ez a javaslat eilentésben van a törvényhozások által eddig követett szociális irányzatával. A második cikk a szabadkőműveseknek a szerzetesek ellen indított hajszeját ismerteti. A harmadik cikk bevezetése egy apologetikus cikksorozatnak, amelyet dr. Vas József theologiai tanár ír meg a füzet számára. Igen érdekes külkereskedelmi mérlegünknek szemléltető bemutatása. A jogi ismeretek terjesztését két cikk mozdítja elő. Az egyik a gyűlekezési jogról szól, a másik az ebadóról. Végül egy tanulságos történelmi elbeszélés zárja be a füzetet. Erősen hangsúlyozza a füzet szerkesztősége, hogy még ezt a füzetet (a februári) mindenki megkapja, aki az elmúlt esztendőben tagja volt a népszövetségnek. E hónap folyamán azonban igyekezzék mindenki megújítani tagságát, mert a márciusi füzetet már csak azok fogják megkapni, akiknek tagsági díja a központi pénztárba befolyt.

Zsebóra az utcán. Schrank János nagylapási lakos f. hó 21-én reggel 9 óra tájban egy gazdátlan nikkelt zsebórát talált a Telegdy-utcában. A talált zsebzógot alaposan szemügyre véve, azon tapasztalatra jutott, hogy az óra rozsz, hasznavehetetlen; de hogy gazdája még se bánkodjék utána, a városházán helyezte letétbe.

Sorsjegy lopás. Dr. Székely szeniczi járási orvostól f. hó 15-én éjjel ismeretlen tettes három darab magyar nyereséymékölcson sorsjegyet lopott el. A hatóság országosan körözi az ismeretlen tolvajt.

Kit temették el a kórházból a református lelkész által? Lapunk mult számában megemlékeztünk már arról tévedésről, mely a mult hónap közepe táján történt a nyitrai közkórházban. Özv. Szabó Györgyné szül. Kajtor Eszter 62 éves róm. kath. vallású napszámosnő a református szertartás szerint temették el és meg is gyászoltatták özv. Nagy Ferencné szül. Kajos Eszter rokonságával. Most a kórház igazgatósága igyekszik a kinos tévedést legalább részben jóvátenni. A halottá nyilvánított és Pogrányban levő özv. Nagy Ferencné hűtőn kivezetette a nyitrai m. kir. állami anyakönyvi hivatal halotti anyakönyvéből és a valóban elhunyt Szabó Györgyné rokonságát is értesítette a halálesetről.

Hurokra került madarászok. Szikora József és Takács István suhancok f. hó 19-én más foglalkozás híján madarászni mentek. Flóbert puskaikkal felfegyverkezve lesbe állottak a Major-utca egyik szérűskertjébe. A szapora lövöldözés azonban a helyszínére csalta a közelben portyázó rendőrt, ki a suhancokat lefűlelte és fegyvereiket lefoglalta. A rendőrkapitány a lesipuskásoknak állítólag alapos oktatást ad a vadásztörvényből.

Pályázat segélydíjakra. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter egy alapítvány kamataiból hét egyenként 300—300 koronás és egy 250 koronás, összesen tehát nyolc segélydíjat alakított, melyeket szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart űzőt magyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyeinek vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fiu esetleg leány) árváinak fog odaitélni. E segélydíjakra a pozsonyi kereskedelmi és iparkauara ezennel pályázatot hirdet

és felhívja kerülete mindazon érdekeltjeit, kik a szobán forgó segélydíjak egyikét elnyerni óhajtják, hogy a megállapított feltételek szerint szerkesztett és felszerelt folyamódványukat a kereskedelmiügyi m. kir. miniszterhez címezve legkésőbb folyó évi apr. hó 15-ig terjesszék be a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál. A vonatkozó pályázati feltételek, melyek különben a múlt évekhez hasonlóak, a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál betekintheők.

Fontos adat. A népszámláló-biztos belép a parasztházba. Az első és egyetlen szobában, mely zsúfolásig meg van telve a népes család tagjaival, hozzáfog a munkához és sorra kikérdezi valamennyit a szükséges adatok felől. Minden rendben megy az utolsó csöpp gyerekekig. Még csak egy öreg anyóka van hátra, aki a szoba sarkában zsámolyon ülve közönyösen hallgatja a kérdéseket. Most reá kerül a sor.

— Hogy hívják, néném! — kérdi a biztos.

Az anyóka megmondja nevét és ülve marad.

— Hány éves?

— Azt bizony én már nem tudom — hangzott a válasz.

A biztos a családtagokhoz fordul, de ezek határozott feleletet nem tudnak adni. Az adatok 80 és 90 év közt váltakoznak. A biztosnak egy mentőgondolata támad.

— Nem emlékszik valamire, ami akkor történt, mikor nénemasszony született? A szülei sohasem említettek erről semmit? — fagatta a biztos.

Az anyóka gondolkodott erősen, de hiába, nem jutott eszébe semmi. A biztos már összeszedte írományait s távozni akart, mikor megszólal az anyóka.

— Mégis emlékszem valamire!

— Nos, nos!?

— Emlékszem, hogy boldogult anyánk sokszor említette, hogy mikor én születtem, abban az évben a mi kocánk kilencet ellett.

A biztos tudomásul vette a fontos adatot s eltávozott.

Munkában a zobori csöszök. Zoboron a múlt évben egymást érték a betöréslopások. A tettesek azonban vajmi ritkán, vagy csak hónapok múltán voltak kinyomozhatók. A hegyközség előjárósága a tél elején tartván az újabb betörésektől, a csöszöknek szigorúan meghagyta, hogy ha valami gyanús alakot látnak Zobor tekervényes utain kóborolni, azonnal tártassák le, illetve állítsák elő a nyitrai városházára. És különös véletlen, hogy a tél folyamán nem történt betörés, sem betörési kísérlet a Zoboron. A csöszök állítólag nap-nap után lestek a prédára, illetőleg a betörőre, de semmi rendelkezés nem történt a hegyen. Végre f. hó 19-én Gasparovics Imre csösz egy alaposan lerongyolódott falusi atyafit látott kóborolni a hegyen. Egy ideig kellő távolságban követte, de mikor a meggyanusított az egyik útról a másikra tért és olykor-olykor fürkésző tekintettel szemlélte a hajlékokat, feltartóztatta őt útjában a csösz és se szó, se beszéd bekísérte Nyitrára. A városházán kiderült, hogy az illetőnek semmi rossz szándéka nem volt, szolgálatba ment egy özvegy asszonyhoz. Vallatása során kitűnt, hogy köldülással tengeti nyomorult életét a meggyanusított. Lédecről való, 70 éves és Molnár Istvának hívják. A rendőrkapitány a szegény ördögöt szabadon bocsátotta.

Esküvő vőlegény nélkül. A dolognak ezuttal szomorú története van. Danyó István nagytapolcsányi csizmadiamester nemrég özvegy-ségre jutván házasodni készült s házastársul egy apponyi özvegy asszonyt szemelt ki. Folyó hó 20-án meglátogatta leendő életetársát. Estefelé haza indult s az asszony ki is kísérte a faluból. Azóta Danyinak híre veszett. Péntekre volt kifűzve az esküvő, de a vőlegény mindaddig nem került meg. Nincs kizárva, hogy valami gonosz tett áldozatává lett, mert nagyobb mennyiségű pénzt vitt magával; viszont az is lehetséges, hogy az akkori nagy áradás valahol elsodorta őt. Mindaddig nem akadtak nyomára.

Ütendőri kihágás. Sztancsik Mihály szalakuszi igáskocsis f. hó 19-én alaposan felöntött a garatra. Ennek tudható be, hogy a Hid-utcsában virtuskodni kezdett. A rendőrök sebes hajtás miatt előállították a városházára. A bírság és a józanító terem igénybevétele természetesen nem maradt el.

Botrány a kávéházban. A nyitrai szintársulat egyik tagja f. hó 24-én éjjel a Braun-féle kávéházban mulatott. Mulatság közben mámoros fővel összeszólkosított többekkel, mire a kávékénytelen volt a rendőri beavatkozást igénybe

venni. A rendőrök a színészt kivezeték a kávéházból. Ezen aktus azonban a szemtanúk állítása szerint nem ment végbe simán. Végre is a rendőrök bekísérték a színész a városházára, a hol reggelig fogva tartották a zárkában.

Megbokrosodott lovak. Hecht János trencsényi bérlő f. hó 20-án lovakat vásárolt Érsekújvárott. Négy remek lóra megalkudott. A lovakat kocsisára Trnka Jánosra bízta. A kocsis az egyik ló határa vetette magát, s utnak indult. Davarcsány mellett azonban csaknem végzetes baleset érte. Lovai valamitől megbokrosodtak és vad száguldással iramodtak tova a szántóföldeken. A kocsis lebukott a lóról és a megvadult lovak vagy negyedóránig hureolták magukkal a szerencsétlen embert. Végre Krajcz Márton nyitraivánkai lakosnak sikerült megfékezni a megvadult állatokat. Trnkát súlyos sebeivel a nyitrai kórházba szállították, míg a lovakat a Szarvasz szálló istállójába helyezték további intézkedésig.

Körözések. Zsák György csásói lakos valamelyes kihágási ügyből kifolyólag 5 kor. pénz-bírságra ítéltetett. Minthogy időközben ismeretlen helyre távozott, a szenici főbíró elrendelte körözését, hogy a bírságot rajta bevasalhassa. — Ugyancsak körözik Kucziak István várnai péket és Tvrdi Péter háromudvari lakost is, hogy a rájuk mért 2 kor., illetve 6 kor. pénzbírságot le-erőjják.

Előállítások. A nyitrai rendőrség f. hó 22-én délután a városházára előállította Simonszik János 59 éves galgóczi illetőségű napszámost utcai garázdalkodás és csavargás miatt, f. hó 24-én pedig Pruzsinszky Anna 26 éves néveri születésű cseledeányt, mert az Erzsébet-úton részegségben botrányt idézett elő.

Gazdátlan szivartárca. Brokn János nyitrai napszámossal jó napja volt. A nyitrai vasúti állomás peronján egy fekete bőr tárcát talált. A talált tárgyat zsebre vágta. Egy alkalmas pillanatban felnyitotta, de hiába, pénzt nem talált benne. Az uton a 6. számú rendőrtizedesnek adta át, hogy tulajdonosának szolgáltatassa ki, ha jelentkezik a városházán.

Lopják a hitközség fáját. Geró Károly pallér jó ideje tapasztalja, hogy lopják a nyitrai református hitközség fáját, mely a templom-építkezésből fennmaradt. Keresett, kutatott a tolvaj után, de nem birt nyomába akadni. Végre f. hó 21-én Bránszky Pál plebánia-utcai lakostól megtudta, hogy Bessauer Róbert napszámosság sűrűforog a fa körül. Erős a gyanuja, hogy ő dézsmálja a hitközség fáját. E gyanuját megerősítette özv. Gábor Katalin váraljai asszony is, ki gyakran látta éjnek idején Bessauert fát aprítani, mely fa inkább ácsztelepről való volt, mint fakereskedőtől. A rendőrök órák hosszat kutattak a meggyanusított napszámosság lakásán, de ott mit sem találtak. Végre is eredménytelenül távoztak a helyszínről. Bizonyítók hiányában a rendőrkapitány kénytelen volt az eljárást beszüntetni.

Nyitra — koromsötétségben Valamikor, nem is olyan régen az utcai gázlámpák egész reggelig világították meg Nyitra város utcáit. Pénteken azonban a lámpákat éjjel 12 órakor eloltották. Az utcák teljes koromsötétségben voltak és hogy az éj sötét leple alatt nem történt néhány betörés, rablás, az csak annak tudható be, hogy a tolvajokat teljesen készületlenül találta a rendőrhatalom intézkedés.

Szökés a kórházból. F. hó 19-én délután a kórházból telefon útján értesítették a rendőrséget, hogy a kórházban ápolás végett elhelyezett Kecskés Erzsébet örízetlen pillanatban megszökött a kórházból. A rendőrök hosszas kutatás után az esteli órákban ráakadtak a szökevényre és még mielőtt elillanhatott volna a városból, visszakísérték a kórházba.

Nincs hely az elmeógyógyintézetben. F. hó 16-án éjjel 11 órakor a rendőrök egy garázdalkodó napszámost hoztak be a városházára a Párutcáról. Az előállított a zárkában sem hagyta abba a garázdalkodást. A hatósági közegek kénytelenek voltak őt megvassálni. Időközben kislát, hogy a szerencsétlen elmeháborodott. Telefonon felhívták rá a kórház igazgatójának a figyelmét rája de onnan azt a választ nyerték, hogy a tébolydában nincsen hely a befogadásra. Az elmebeteg embert Minarovich Rzsónék hívják. 36 éves, prasci születésű. Így nem maradt más hátra, hogy illetőségi helyére toloncolják. Csak aztán meg ne járják vele úgy, mint mult heten megjárták Mikus tejes legénynyel, ki a Vicszapatth mellett majornban gyilkosságot követett el.

Városunk első és legkiválóbb divatárú tüzlet tulajdonosai, Krausz Vilmos és társa remek kiviteli, eredeti színezetű valódi Perzsa és Smyrna szőnyeget különféle méretekben beszereztek és azokat 30%-al olcsóbban árúsitják, mint a fővárosi kereskedők.

Erdemes ezen az itteni piacon eddig nem tartott holmit oly lényeges árkülömbözet mellett helyben vásárolni. 52. 1-1.

Kathreiner-féle Kneipp — maláta kávé

**utólérhetetlen
előnyei folytán
naponta milliók
isszák. Egyedül
igazi családi
kávé! Olcsó és
■ egészséges. ■**

Színházi cukorkák a legfinomabb minőségben s legolcsóbban Poór-cukrászdában szerzethetők be!

Színház.

A szezon utolsó hete szépséghibával kezdődött. A színháznak egy — különösen hölgyek körében — szimpatikus művésze irt valamit, azt adták elő. Sokkal jobban tiszteljük a szerző előadói kvalitásait, semhogy ezért más téren elkövetett botlásai fölött szemet ne hunyunk, még ha a botlások oly súlyosak is, mint ez a revue-nek csúfolt kirándulás az irodalom mezejére. A darabbal tehát — a szerző személyére való tekintettel — nem foglalkozunk. Azt azonban határozottan rossz néven vesszük, hogy a színház a nyitrai közönséget ennyire lesajnálja és lebecsüli. Hát igazán be kell nekünk már mindent vennünk, bármit is beadnak nekünk? Mert elvégre az a körülmény, hogy zsúfolt ház volt és hogy egy-némely szereplőt meg is tapsoltak, ez még nem enged valódi értékre k övetkeztetni. Egy kis reklám, női epekedés és a vasárnap karzati közönsége, ez volt nyitja a nagy „erkölcsi” és anyagi sikernek. Ez az előadás az oka ezenkívül annak is, hogy az előre agyondicsőített szerzőből oly sokan ábrándultak ki, még a hölgyek közül is, pedig ezzel már sokat mondtunk. Mindezt el lehetett és el is kellett volna kerülni. A nyitrai közönség ha naiv is, ha félrevezethető is, mégis, sőt talán épen ezért más bánásmódot érdemelt volna. Nagyon sajnáljuk az egész esetet.

Heifón Geczy István 3 felvonásos életképe, a „Kazárföldön” került színre.

Marmaros megyében, nyomorult ruthén vidéken játszódik le a cselekmény.

Efrain, üdözött lengyel zsidó itt telepszik meg szegényen, egy év alatt azonban merész spekulációi es kitűnő pálinkája, de különösen tág lelkiismerettel űzött pénzügyi manipulációi révén alaposan megszedi magát. Utóbb jötevőjét és lakasadoját, a könnvelmű Gerlan gazdát is teljesen kifogatja vagyonából.

Eddig meg csak elég hű volna az életkép. Ott azonban, mikor Gerlan gazda erélyes és talpig jellem Vasili fia atyja megrontójának, Efrainnak, egyebkent teljes tiszteletüket kidermőlő leányába, Rachelbe szeret bele, erősen megigog a valószínűség. Nem azért, mintha a gyűlöletnek szerelmelemmé való átha-onulására nem lenne pelda, hanem

azért, mert a paraszt és zsidó között oly tradicionális úr van, melynek áthidalása annyira intenzív eszközzel, mint a szerelem alig képzelhető el. Ami az intelligensebb fokon bizonyos körülmények között érthető és természetes, azt lent a paraszti sorban megindokolni nagyon nehéz, még ha valaki oly ügyesen csoportosítja is a körülményeket a valószínűség támogatására, min Géczy. Csakis eme ügyességnek köszönhető, hogy a darabban itt e ponton, észrevehető zökkenés nem támad. A darab vége szintoly ügyes és elég hatásos is. Efraim, ki Gerlán minden vagyonát magának kaparintotta meg, elveszti legdrágább kincsét, leányát, kiért élt, dolgozott s a ki épen Gerlán fia kedvéért elhagyja szüleit, vallását és vagyonát. Ily módon még a költői igazságszolgáltatás is érvényesül Géczy darabjában, mitől a modern színpadi szerzők ugyancsak elszoktattak bennünket. Szinte olyan furcsának, túl iskolásnak találjuk már az ily, igazságérzetünket kielégítő befejezéssel ellátott darabot.

A szereplők, különösen Justh, Barics, Székely és Sebestyén élükön Fodorral, derekasan állották meg helyüket.

Kedden „Lotti ezredesei“-t, szerdán pedig „Lili“-t adták.

Csütörtökre ismét nagy ágyú jutott, Bródy Sándornak Budapesten legutóbb nagy sikereket ért színműve „A medikus“.

Arrak János orvosnövendék, egy vidéki szegény szabónak fia, dr. Rubin főorvos pénzén tanul és él Budapesten. A főorvos, ki idős, törődött ember saját leányának akar öbenné férjet nevelni s azért alig várja már, hogy a fiú utolsó szigorlatát letehesse. Ellátja bőségesen pénzzel és leányának is udvarol a medikus nevében, aki bizony elég kurtán és ridegen bánik Rizával. Azt hiszik, hogy a fiú nem szereti a leányt, pedig ő csak a helyzetének lealázó volta tudatában, gőgös önértékében és ezekből származó szegényérzetében kezeli a leányt oly hidegen, sőt szakítani is akar vele és ezt elég durván megmondja a leánynak és apjának is. Riza helyett inkább egy gyerekkori barátjával társul és ezt egy izléstelenül beállított egyházi torz szertartás szerint feleségül is veszi egy kiugrott szerzetes növendék közreműködésével. Arrak János atyja egy számító szabó lélek, aki szintén a fiából el, őt szípolozza. Leánya most férjhezmenőben van, hirtelen pár ezer koronára volna szüksége és ezt egész arcátlanúsággal szintén Jánostól követeli. Majd később Rizáékhoz is betolakodik és keserves panaszkodására ez a jólélt leány oda adja saját összegyűjtött négyezer koronáról szóló takarékpénztári könyvecskéjét. Minderről János mit sem tud, csak nővérenek esküvőjén kutyogja ki borközi állapotban atyja, hogy hol szedte a pénzt. János mérhetetlen dühbe gurul ettől, kikérgeti apját és az egész násztársaságot a lakásáról, maga pedig szintén megszökik hazulról nagy szegényében. Ezalatt az ő elhagyott Rizája, ki a válásba semmiképp sem tud belenyugodni, testben lélekben összetörtve János lakására vánszorog, de itt csak annak egy barátját találja, ki az agyonfáztott beteg leányt lefekteti, maga pedig János keresésére indul. A végleg elkeseredett Jánost barátai — nehogy exaltált állapotban valami ostobaságot kövessen el — hazahozzák, itt találkozik Rizával és teljes megertéssel borulnak egymás nyakába.

„A medikus“ szereplői hű alakjai a fővárosi életnek, minden fölösleges túlzás nélkül. A szegény orvosnövendéket, ki családját segízei s akit férjnek nevelnek, nagyon ismert alak. Nem kevésbé a fiát folyton zsaroló Arrak szabó, valamint a leánya jövőjét feltő gonddal szíven viselő apa, dr. Rubin. Kissé erőszakos a beállítás Arrak János falusi barátjának, ki városi férfitársaságba csöppenne egész otthonosan és feszületlenül érzi magát közöttük, sőt tíz perccel később minden komoly forma nélkül feleségévé lesz Jánosnak. Nem, ilyen falusi lányok még nincsenek. Azt is nehezen értjük, hogy János, ha tényleg szereti Rizát, miért dühöng 3 felvonáson keresztül és miért adja annyira az önértetes büszkét. Hisz talán a szerelemnek erősebbnek kell lennie — ha tényleg igazi — minden ilyen alszeméremnél. Mert hogy János tényleg szereti Rizát, a leányt, azt a darabból kiérezzük. Csak Rubin főorvos leányát utálja benne, aki számára őt férjül megvásárolták. Minden esetben érdekes és a mellett furcsa szituáció, de oly formában és oly valószínűségi szerűen van elének állítva, hogy a helyzet rapszodikus fonákja első pillanatra fel sem tűnik.

Mindamellott „A medikus“-ban egy oly színművel állunk szemben, mely minden bizonnyal a külföldet is be fogja járni, tiszteletet és megbecsülést fog szerezni széles, nemzetközi körben

szerzőjének és a magyar névnek. És ezért hibái dacára is örömmel üdvözljük „A medikus“-t.

A szereplők között ismét Fodor vezetett. Ezt különben már megszoktuk. Rubin főorvos szerepét Szabó alakította nagyon plasztikusan és őszintén, de nem elég törődöttséggel. Fiatal, ruganyos járása nem igen illett szerepéhez. Sebestyén Rózi nagyon kedves és mélyen érző alakot csinált Rizából. Arrak szabó szerepét Gulyásnál senki sem tudná jobban adni. Bármely fővárosi színházban megállná helyét. A többi szereplők is teljesen megfeleltek, csak az első felvonás volt kissé diszguztáló. Itt úgy látszik nem értették meg azt a mélységes szatírárt, melyet a bohém jelenet rejtget. Ebből kabarét csináltak. Később azonban a többi pompásan gördült.

Pénteken Pethes vendégszereplésével Hamletet adták elő felemelt helyekkel. A mély értelmű Shakespeare-i tragédiát Pethes játékaának sikerült megtartani a színvonalon, amihez a nyitrai színház tagjai is derekasan működtek közre. Pethes elmélyedő színész, jól ért a művészi beszédhez s ezzel végig száll az érzelmek skáláin ott is, ahol az indulatok nagy erejével szemben kedélyen némi megdöbbenés észlelhető. Játékáért megérdemelt sűrű tapsokban volt része.

Tudósító.

Közgazdaság.

A nyitrai pénztételek 1910. üzletéve.

1. A Nyitrai Takarékpénztár az 1910-ik évről szóló jelentésében megemlékszik Babóthy Mártonnak, az intézet egyik alapító tagjának, sok éven át igazgatósági alelnökének és igazgatósági tagjának elhunytáról, a kinek emlékét a febr. 12-én tartott közgyűlés jegyzőkönyvében örökítették meg.

A részletes számlákból kivont tételek az előző 1909. évi számlák tételeivel egybeállítva, 32.997,644 K. 16 f. pénztári forgalmat tüntetnek fel.

A betétek álladéka 1910. jan. 1-től 1910. dec. 31-ig 238,904 koronával gyarapodott; a lezárt évben az összes álladék 1910. dec. 31-én 1.781,505 K. 02 fillért tett ki.

Jelzálogkölcsonök címén folyósított Nyitra 180.613 K. 34 fill., Szereden 38.492 K. Törlesztetett Nyitra 222,955 K. 70 fill., Szereden 321783 K. 03 fillér.

Bevételek Nyitra és Szereden összesen 16.555,476 K. 87 fill., kifizetések 16.497,764 K. 28 fillér.

A főintézet tiszta nyeresége 78,870 K. 16 fill., a szeredi fiókintézeté 13,770 K. 48 fillér.

Az 1910. évi osztalék egy-egy részvény után 36 korona, ami 18 százaléknak felel meg.

Jótekonysági célokra az intézet 847 K. 50 fillért fordított, tisztviselőinek drágasági pótlék címén 1400 K.-t utalványozott ki. A létesítendő jubileumi alap részére 1500 K. tétetett le, a nyugdíjalaphoz pedig 3000 K. csatoltattott. Az igazgatóság tagjai: Crausz István, dr. Biringer Ferenc, Boxhorn Vilmos, Csernyák Rezső, Frischer Mózes, dr. Gyürky Géza, Seeber Vince vezérigazgató, dr. Lakits István, Mayer Károly, Pongrácz Kálmán, ifj. Tomaszek János. Jogtanácsos dr. Klobusiczky Károly, cégjegyző Herberth János. Felügyelő-bizottsági tagok: dr. Kostyal Miklós, Strehammer Antal, Tombor Kornél. Póttagok: Merkáder Antal, Babóthy Olivér.

A Magyar Gazdaszövetség idei nagygyűlését Kecskeméten tartja meg, a nyiregházi nagygyűlés határozatának a végrehajtása ez, a mely több igen jelentékeny magyar város meghívása között a kecskeméti gazdatársak meghívását fogadta el. Ugy a Gazdaszövetség, mint Kecskemét városa, valamint annak Gazdasági Egyesülete Koricsánszky János vezetése alatt már megkezdették ennek a kiváló gazdatársadalmi eseménynek az előkészítését. Kecskemét lelkesedéssel várja a Szövetség lobogója alatt csoportosuló gazdákat, a Magyar Gazdaszövetség a nagygyűlés előkészítésénél Darányi Ignác elnök és Bernát István vezetése alatt kiváló súlyt helyez arra, hogy a kongresszuson a magyar mezőgazdaság minden aktualis kérdése megvilágittassék. Már eddig is számos testület jelentette be csatlakozását, a Gazdaszövetség pedig most gondoskodik az előadókról és már megkezdte a gyűlés szervezését, intenzív munkát fordítván erre.

Az országos tenyészállatvásár az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tenyészállatvásár rendező-bizottságának határozata szerint elmarad. Az országszerte uralkodó állatbetegségek okolják meg ezt az elhatározást, a mely egy

igen jelentékeny mezőgazdasági eseményt zár ki. A bejelentések igen szépen érkeztek a vásárra, úgy, hogy nagyobb és sikeresebb kiállítás és vásár volt várható, mint a milyen volt a megelőző, a mely céljainak különben teljesen megfelelt. A tenyészállatkiállítás elmaradása az állatbetegségek következtében csak egy ujjal érv a mellett a követelés mellett, hogy szigorítani kell a határok védelmét, mert az állatbetegségek a Balkánról hurcoltatnak be és a balkáni ragályozás ellen hathatós védelmet kell keresni a magyar gazdának, úgy, a mint ezt az OMGE felterjesztése és annak küldöttsége a legutóbbi napokban az illetékes miniszterek előtt kifejtette, a mire nézve azoktól megnyugtató választ is kapott.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitra, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSSEN

ÉPÍTKEZÉSI!! É ANYAGOK!!

ugymint: vasgerendák, téglá- és habarcs-felvonók, állványkapcsok, falkötővasak, valamint szerszámok és szerzőgépek, vascsövek, viz-tartályok, szivattyúk, transmissziók, emelőgépek, távirdadrótok, kerítés-drótok ujs használt állapotban legolcsóbban kaphatók

**DAVIDOVICS JAKAB ÉS TSA
BUDAPEST VI., VÁCI-ÚT II.
(A NICHOLSON-GYÁR MELLETT.)**

!! Veszünk mindenféle gyárberendezéseket és ócskavashulladékokat. 28. 4-10

Meghívás

Önsegélyző pénztáregylet Szakolczán m. sz.
rendes közgyűlésére,
mely 1911. évi március hó 5-én délután 4-kor
a városházában fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Ezen közgyűlés jegyzőkönyvének hiteltelítésére 3 tagtárs kijelölése.
2. Az igazgató választmány jelentése.
3. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
4. Az igazgató választmány egy harmadának kisorsolása.
5. Netáni indítványok, melyek azonban egy nappal a közgyűlés előtt 6 tagtárs aláírásával ellátva írásban az elnökhöz benyújtandók.

A zárszámadások és a jelentés a tagok és betétek számáról a szövetkezet helyiségében kifüggesztetnek és mindenki által megtekinthetők.

Szakolczán, 1911. február hó 22-én.

Dr. Okányik Lajos s. k.
elnök.

48. 1-1.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvekként; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra;

elad és vesz mindennemű értékpapirt nap, árfolyamban;

felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

10. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRAN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb árakon.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

9. 7-52.

2/1911. szám.

Hirdetmény.

A privigei posztások közös fonó és szövő egyesülete, mint szövetkezet ezennel közzhírré teszi, hogy évi rendes közgyűlését folyó évi március hó 8-án d. u. 4 órakor tartja meg, melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgy:

1. 1910. évi zárszámadások tárgyalása.
2. Indítványok.

49. 1-1.

Az igazgatóság.

RADOSNÁN tartandó háziipari tanfolyamra kosárfonó-mester

kerestetik. — Díjazás
napi 8 kor. és lakás.
:: :: Az Előljáróság.

51. 1-1.

Pobedim és a hozzá tartozó Felső- Vágszerdahely

nyitramegyei községekben ez évi tavasszal új, emeletes iskolák építendőek, az egyik három, a másik két tanteremmel s mindegyik ugyanannyi tanítólakkal. A vállalatra pályázni és ajánlatot benyújtani kívánó építőmester urak az alulirt címhez forduljanak, hol a kész tervek és költségvetések megtekinthetők. Az ajánlatok benyújtási határideje f. é. márc. 24. R. k. iskolaszéki elnökség Pobedim, Nyitra m.

50. 1-2.

Telefon szám: 146.

Szinházi cukorkák és farsangi fánk mindig frissen kaphatók: Poór-féle cukrászdában

Nyitrán, Bottyán-utca 4. :: Galgócson, Erzsébet-út 7.

Gerbaud bonbonok eredeti csomagolásban!

Saját készítésű **teasütemények** legfinomabb minőségben, úgyszintén „**Jour-keverék**” elnevezéssel dobozokban is kaphatók, ezek árai a következők: negyed kilós doboz 1 korona, fél kilós 2 kor. 10 fillér, egy kilós 3 kor. 60 fillér.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajas és dessert sütemények, friss Gerbaud. Ugyanott Gerbaud-, Lindt- és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő, igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi diós, mákos kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz szállítatnak.

153. 12-52.

Értesítés Verebély Géza divatárúházából, Nyitra

Kérem okvetlen
elolvasni!

Árúháзам tetemes megnagyobbítása folytán a jelenlegi árúraktár folyó évi augusztus 1-én az új árúosztályba helyeztetik át. —

Ennélfogva a cég törekvése ezen időpontra árúraktárát a lehető legkisebbre kiárusítani, miért is ezen cél elérésére — áldozatot nem kimélve — elhatározta, hogy f. évi február 15-től f. é. július 31-ig készpénzfizetéses vásárlásoknál az előirt és szigoruan betartott, de fel nem emelt szabott árakból 5⁰/₀ helyett 8⁰/₀, 10⁰/₀, 12⁰/₀, 15⁰/₀ és 20⁰/₀ pénztári engedményt (az árucikkek hasznosítási esélyei szerint) nyújt a n. é. közönségnek.

Ezen kedvező vásárlási alkalmat ne mulassza el a nagyérdemű közönség s győződjék meg személyesen — minden vételkötelezettség nélkül — a reális, tetemes árleszállításokról.

A megfelelő engedmények az árúházban elhelyezett táblázatokon vannak feltüntetve s lehetőség szerint az árucikkeken is.

Ennélfogva az alkudozásnak a kiárusítás tartama alatt sem lesz helye s ezen rendkívüli árkedvezmények a nagyszabású árúház megnyitásának napján — augusztus 1-én — megszűnnek.

45. 2-0.